

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Źródła monodii liturgicznej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Sources of Liturgical Monody
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Piotr Wiśniewski, prof. KUL
---	---

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	I	2

Wymagania wstępne	Znajomość teorii chorału gregoriańskiego.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zaznajomienie studiów obierających specjalizację „Muzyka kościelna” z problematyką istnienia różnorodnych źródeł jednogłosowych śpiewów liturgicznych, zarówno chorałowych jak i pieśni kościelnych. Poznanie metod badania kodeksów liturgicznych, ustalania ich proveniencji i daty powstania, a także analizy treści, z wykorzystaniem międzynarodowych baz danych. Zapoznanie studentów z wynikami badań naukowych dotyczących źródeł monodii liturgicznej prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Ma pogłębioną i wielokontekstową specjalistyczną wiedzę z zakresu źródeł monodii liturgicznej w zakresie niezbędnym do podjęcia aktywności zawodowej na współczesnym na rynku pracy.	K_W22
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Dysponując pogłębioną i wielokontekstową specjalistyczną wiedzą z zakresu źródeł monodii liturgicznej jest gotowy do podjęcia aktywności zawodowej na współczesnym na rynku pracy.	K_K10

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Praktyczne i naukowe podejście do badań źródeł monodii liturgicznej: literatura przedmiotu, komputerowe bazy danych, terminologia; rodzaje ksiąg i typologia źródeł chorału gregoriańskiego; wpływ historii chorału na wielość i różnorodność ksiąg – reformy, edycje, skryptoria; metody badawcze nad źródłami monodii liturgicznej; kryteria proveniencyjne i datacja; struktura treści kodeksów; antyfonarze, graduały, procesjonały, hymnarze, kancjonały; księgi łacińskie (struktura, zawartość, wybrane zagadnienia szczegółowe); księgi polskie (struktura, zawartość, wybrane zagadnienia szczegółowe); księgi gradualne z XX wieku (repertuar, zmiany tekstowe, modyfikacje muzyczne); polskie zwyczaje i obrzędy liturgiczne zachowane w księgach piotrkowskich; muzykalia wybranych ośrodków klasztornych i diecezjalnych;

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Zaliczenie ustne	Protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja / Zaliczenie ustne	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (prace cząstkowe, referaty, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty przedmiotu (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student ma ogólne rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących źródeł monodii liturgicznej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student ma ogólne rozeznanie w zakresie prac badawczych dotyczących źródeł monodii liturgicznej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student nie ma rozeznania w zakresie prac badawczych dotyczących źródeł monodii liturgicznej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie ma rozeznania w zakresie prac badawczych dotyczących źródeł monodii liturgicznej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

Podczas realizacji zajęć przewidziane jest przygotowanie pisemne przez studenta dwóch opisów kodykologicznych wybranych pojedynczych kart ze wskazanych rękopiśmiennych źródeł liturgiczno-muzycznych. Pierwszy opis ma charakter próbny i jest następnie omawiany podczas zajęć ze wszystkimi studentami. Drugi opis jest jednym z warunków zaliczenia semestru. Dla osób chętnych istnieje możliwość przygotowania opisu większej części wybranego kodeksu, np. wybranego oficjum i jego krótka analiza. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): znajomość metod badawczych źródeł monodii liturgicznej i umiejętność ich zastosowania, umiejętność praktyczna opisu kodykologicznego źródeł, umiejętność precyzyjnego określenia na podstawie zawartości księgi typu źródła (antyfonarz, graduał, procesjonał itd.), znajomość form monodii liturgicznej we współczesnych źródłach polskich (kancjonały, śpiewniki).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane jest korzystanie z komputerowych baz danych: Cantus Index - www.cantusindex.org; MMMO Database (Medieval Music Manuscript Online Database) - www.musmed.eu; Cantus Planus in Polonia - <http://cantus.ispan.pl> Bazy te są uprzednio prezentowane studentom podczas zajęć (zasoby, sposób korzystania) wraz z możliwością ich wykorzystania do samodzielnej pracy badawczej. Uczelnia zapewnia bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami). Studenci korzystają także z podręcznej Biblioteki kierunku, zaopatrzonej w specjalistyczną literaturę naukową na temat źródeł monodii liturgicznej.

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
J. Pikulik, <i>Monodia liturgiczna w średniowiecznej Polsce. Stan badań, metoda, postulaty</i> , w: J. Pikulik (red.), <i>Stan badań nad muzyką religijną w kulturze polskiej</i> , Warszawa 1973, s. 9-35.
J. Pikulik, <i>Polskie graduály średniowieczne</i> , Warszawa 2001

- I. Pawlak, Metodologia badań nad monodią liturgiczną, *Studia Nauk Teologicznych*, T. 2, 2007.
- B. Augustyniak, Antyfonarz jako typ źródła liturgicznego, w: *Źródła muzyczne, krytyka, analiza, interpretacja*, red. L. Bielawski, K. Dadak-Kozicka, Warszawa 1999, s. 200-208.
- Wiśniewski Piotr, *Śpiewy późnośredniowieczne w antyfonarzach płockich z XV i XVI w.*, POLIHYMNIA, Lublin 2010.
- J. Bisztyga, Psalterz Andrzeja Piotrkowczyka z 1599 roku jako księga liturgiczno-muzyczna, „*Additamenta Musicologica Lublinensia*” 1 (2005), s. 31-35.
- Antiquitates Musicae in Polonia*, t. XI-XII.
- Edward Hinz, Cechy paleograficzne średniowiecznych graduatów cysterskich z biblioteki seminarium duchownego w Pelplinie. W: *Cantate Dominum canticum novum*, Tarnów 2004,
- KOMPUTEROWE BAZY DANYCH: Cantus Index – www.cantusindex.org (zawiera linki do baz danych różnych krajów). MIMO Database (Medieval Music Manuscript Online Database) - www.musmed.eu
- Cantus Planus in Polonia - <http://cantus.ispan.pl>
- R. Sosnowski, P. Tylus, *Co mówią stare rękopisy*, Kraków 2016.
- M. Czyżak (oprac.), *Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, Toruń 2016.
- M. Jakubek-Raczkowska, M. Czyżak (red.), *Textus et pictura. Średniowieczny kodeks rękopiśmienny jako nośnik treści, znaczeń i wartości artystycznych*, Toruń 2022.

Literatura uzupełniająca

- T. Miazga, *Pontyfikaty polskie. W aspekcie muzykologicznym*, Graz 1971.
- P. Paćkowski, *Psalmy w procesjach niedzielnych i świątecznych na podstawie „Processionale” Andrzeja Piotrkowczyka z 1621 r.*, „*Additamenta Musicologica Lublinensia*” 1 (2005), s. 119-134.
- Liturgia w klasztorach paulińskich w Polsce. Źródła i początki*, R. Pośpiech (red.), Seria: *Musica Claramontana – Studia 1*, Opole 2012.
- Mszał Jagiellonów z Jasnej Góry* (Wydanie fototypiczne), R. Pośpiech (red.), Opole 2013.
- Stanisław Garnczarski, Ks. Ireneusz Pawlak. *De musica sacra in Polonia. Quaestiones selectae*, t. 1-2, Tarnów 2013t. 3, Tarnów 2015.
- Wybrane hymny na Jutrznie i Nieszpory*, J.M. Bujalska, M.D. Nowak (red.), POLIHYMNIA 2012.
- Liber Hymnarius 1983. Graduale Novum 2011. Śpiewniki kościelne*, *Artykuły naukowe dotyczące źródeł monodii liturgicznej w wybranych czasopismach naukowych*